

Bucuresti, 8 iulie 2007

COMENTARIU LA RAPORTUL MICLEA

Raportul Miclea nu poate fi considerat un proiect de strategie, deoarece lipsesc calculele economice, respectiv costurile de implementare si analizele de risc. Propunerile nu sunt rezultatul unor proiecte pilot, sau macar rezultatele unor experimente reale, ci impresii culese in urma unor vizite in strainatate si a unor discutii intre analisti, sau relatari din media.

Din echipa coordonata de fostul ministru, profesorul universitar Mircea Miclea, fac parte cateva nume care ar fi fost, macar moral, obligate sa explice responsabilitatea personala in esuarea unui alt proiect de reforma, RO4096, finantat de Banca Mondiala cu 60 milioane dolari in perioada 1997-2001. Unul dintre acestea este profesorul Lazar Vlasceanu care a fost atat consultantul Bancii Mondiale cat si ulterior membru in unitatea de management. Mai adaugam si fondurile de aproape 1,5 miliarde euro, consumate de programul VET si cel al refacerii scolilor. Aceste exemple, ne arata ca reforma sistemului de educatie din Romania a avut suficienti bani din imprumuturi externe sau fonduri nerambursabile. Esecul acestor reforme, asa cum constata Raportul, fara stabilirea responsabilitatilor, decredibilizeaza pe unii dintre autorii Raportului in discutie.

Ministeriatul d-lui Micea Miclea este el insusi caracterizat de idei foarte bune care au esuat in partea de implementare. EDU CER l-a avertizat pe d-l ministru la timpul potrivit, ca Registrul National al Expertilor va esua lamentabil atata timp cat n-a fost considerat in sine un proiect caruia sa-i faci o analiza, o finantare si o implementare fara riscuri. In timp, s-a dovedit ca am avut dreptate.

Avand in vedere esecurile acestor programe, o parte coordonate chiar de catre unii dintre autorii Raportului, este legitim sa ne intrebam ce credibilitate prezinta solutiile propuse de Raport. Vom avea, peste 10 ani, un alt Raport care sa constate aceleasi deficiente ?

Analiza este realizata doar de catre profesori universitari, lipsind cu desavarsire specialisti in preuniversitar. Cu toate acestea, autorii isi aroga dreptul de a pune etichete si a da solutii, intr-un domeniu pe care nu-l cunosc.

Timpul pentru conceperea și redactarea științifică a unui astfel de Raport a fost prea scurt, așa explicându-se improvizația prezentată.

Sunt neglijate în diagnoză și aspectele pozitive ale învățământului preuniversitar românesc: școli puternice, ca instituții, în cadrul comunităților locale, care în multe cazuri reprezintă un brand local pentru comunitate.

Apreciem că diagnoza este relativ corectă, la soluții există mai multe obiecții:

1. Raportul Miclea ignoră existența învățământului privat, ca alternativă concurențială la cel de stat. Deoarece învățământul de stat se dovedește incapabil să răspundă nevoile pieței muncii, Raportul ar fi trebuit să propună reglementarea unei **piete** a furnizorilor de educație, **funcțională, bazată pe competiție**, în care unitățile private de învățământ să intre în competiție cu unitățile de stat.
2. Soluția prin care SAM-ul (școala de arte și meserii) este absorbită de Liceul Tehnologic nu este prezentată în detaliu. Presupune acest fapt dispariția școlii profesionale?
3. Educația timpurie instituțională, formală, bazată pe curriculum (!?), între 0-3 ani nu este în tradiția familiilor românești.
4. Raportul nu propune diferențierea baccalaureatului pe filiere, care să depășească actuala situație catastrofală de la examenele de bacalaureat.
5. În raport nu se spune aproape nimic despre inadecvarea curriculumului la piața muncii, principala problemă a școlii românești de astăzi, fiind expedită într-o singură frază.
6. Raportul se referă la resursa umană, fără să evidențieze rolul motivării profesorilor și managerilor. De altfel, este cel puțin suspect că în raport apare doar accidental conceptul de « motivare », concept cheie în societatea capitalistă, fapt care ne face să ne întrebăm dacă raportorii doresc, sau nu, o societate bazată pe principii capitaliste.
7. Aplicarea imediată a descentralizării, corect susținută de Raport, se poate face doar prin asumarea răspunderii Guvernului asupra pachetului de legi, în perioada imediat următoare, pentru ca anul școlar următor să se deruleze sub acțiunea noilor legi. Din păcate, lipsa analizei asupra costurilor, factorilor de risc, corelației cu fondurile europene de coeziune socială și de dezvoltare rurală, impactului social, face riscantă o astfel de acțiune.
8. Evaluarea externă a calității educației este tratată în raport pe principii etatiste, adică poate fi realizată de stat prin MEdCT, sau de agențiile de calitate create de stat, ARACIS și ARACIP. Această poziție este în totală contradicție cu reglementările europene, care prevăd că evaluarea externă a calității educației să fie de terță parte, nu la furnizor. Monopolul statului asupra evaluării externe a

educatiei, **esueaza invariabil** in coruptie si functionare clientalara. Aceasta pozitie poate fi explicata si prin apartenenta d-lui Ministru Miclea si a altor membrii ai comisiei la ARACIS, agentia de stat pentru evaluarea calitatii. Evaluarea externa nu are relevanta, daca nu este insotita de ierarhii bazate pe punctaje, suport pentru finantarea dupa calitate.

Atata timp cat evaluarea calitatii invatamantului se va face de catre oamenii din sistem si nu de catre un corp de evaluatori-auditori profesionisti (scoliti special pentru aceasta meserie) si constituiti in agentii independente, nu putem discuta despre un sistem obiectiv de evaluare a calitatii, atat in invatamantul preuniversitar cat si universitar. In Uniunea Europeana exista un corp profesional de tipul meseriilor liberale, specializati in partea de audit educational si care functioneaza pe o piata concurentiala corecta.

9. Raportul nu vorbeste nimic despre salarizarea diferentiata, care sa genereze calitate prin motivarea profesorilor si managerilor, sa ofere atractivitate pentru tinerii care ar dori sa intre in sistem. Raportul propune cresteri salariale in bloc, dupa principiul comunist al salarizarii egalitariste, cel mult dupa grade si vechime, desi s-a dovedit ca acestea nu sunt conditii nici necesare nici suficiente pentru o prestatie de calitate.
10. Raportul nu clarifica concepte importante legate de procesele de descentralizare :
  - Cine selecteaza, numeste si salarizeaza managerii in invatamantul preuniversitar.
  - Ce se intelege prin autonomie universitara si cine selecteaza si numeste managerii, conform principiului corporatist, avand in vedere ca singurul actionar in acest caz este statul.
  - Cum se partajeaza deciziile intre administratia centrala si cea locala. Care vor fi atributiile ministerului, inspectoratelor, scolilor, etc.
  - Care va fi formula de titularizare si de angajare in invatamant.
  - Este necesara o competitie intre unitati si institutii de invatamant ? Pe ce baza se face ? Cine arbitreaza ?
  - Cum se pregateste sistemul de invatamant pentru absorbtia fondurilor europene, problema extrem de actuala.
11. Stabilirea unei ierarhizari a universitatilor si a programelor de studii, nu poate fi realizata in colaborare cu Consiliul National al Rectorilor, ci doar de o agentie specializata, preferabil internationala, cel putin cat timp ARACIS este necredibila prin apartenenta evaluatorilor la diferite universitati.
12. Raportorii nu dau impresia ca ar lasa sistemul deschis competitiei globale, insistand numai pe reasezarea valorilor din tara **intr-un sistem care evita confruntarea cu altii**. Amintim pe aceasta cale raportorilor ca UE finanteaza integral scolile doctorale care conduc tematica competitiva europeana cu costuri integrale in programul People, pe baza de proiecte. Intr-un sistem viciat de coruptie si nepotism nu poti introduce scoli doctorale pe criterii relative, daca vrei sa faci cu

adevarat performanta. In plus doctoratele in spatiul UE vor fi recunoscute in viitor doar daca aspirantul va avea stagii in alte universitati din UE, iar din comisia de evaluare vor face parte cel puțin doi experti recunoscuti in domeniu de la doua universitati europene din doua tari diferite.

13. Raportorii nu aduc in discutie pozitia anormala a piramidei didactice din universitatile romanesti. Avem in medie 3 profesori si conferentieri la un asistent universitar, in timp ce in UE raportul este de 1 profesor la 7-8 asistenti si preparatori fara a include aici si doctoranzii. Cum se rezolva aceasta inflatie de profesori universitari ?
14. La capitolul cercetare, adica partea care garanteaza progresul si dinamica unei economii aflate in competitie, lucrurile sunt si mai confuze. Raportorii se pare ca au evitat analiza in profunzime a cauzelor starii actuale si, de aceea, raportul nu se poate constitui intr-o strategie. La modul formal avem in Romania o elita stiintifica care publica in reviste cotate ISI, alaturi de o masa majoritara de « facatori » de stiinta care promoveaza pe principiul echivalarii unei reviste stiintifice romanesti (adica nivelul de scara de bloc), cu revistele de circulatie internationala. Consideram ca raportorii sunt intr-o grava confuzie. Exista intr-adevar o elita ISI in Romania. Numai ca adevaratele elite ISI, tocmai pentru ca au o vizibilitate internationala, sunt in majoritate finantate nu din fondurile publice, (fiind o cercetare eminenta fundamentala, deci de risc) ci de multinationalele care isi permit sa finanteze cu pana la 10% din buget cercetarea asa numita de sertar. Raportul nu propune solutii pentru controlul eficientei activitatii din cercetarea romaneasca, cel puțin pentru segmentul bugetat de stat, pentru lamurirea contribuabililor asupra modului in care li se cheltuie banii.

In concluzie, autorii Raportului nu sunt tocmai **cei mai indreptatiti** sa propuna solutii pentru rezolvarea crizei prin care trece educatia si cercetarea din Romania.

Ar fi fost mult mai util daca s-ar fi solicitat un audit extern, al unei agentii de specialitate internationale, care prin raportare la solutiile si experienta mondiala in domeniu, ne-ar oferi perspectiva depasirii **amatorismului dambovitean**.

COMITETUL DIRECTOR

EDU CER

